L'ENGANY DE L'EURO

Autor:
Data de publicació: 14-03-2019

Va passar fa dues dècades i sembla que va ser ahir. Al gener de 1999 va concloure que es va conèixer com 'tercera fase' de la Unió Econòmica i Monetària (UEM). Faltaven encara tres anys perquè els ciutadans d'Europa (308 milions) tinguéssim a les nostres mans els bitllets i les monedes d'euro.

2019.03.14 (0)

Valentí Bustos

2019.02.23

Va passar fa dues dècades i sembla que va ser ahir. Al gener de 1999 va concloure que es va conèixer com 'tercera fase' de la Unió Econòmica i Monetària (UEM). Faltaven encara tres anys perquè els ciutadans d'Europa (308 milions) tinguéssim a les nostres mans els bitllets i les monedes d'euro.

Vint anys en què l'euro ha viscut moments plàcids al mateix temps que ha navegat per aigües turbulentes, arribant-se fins i tot a parlar de la seva possible desaparició. Però, lluny de parlar de projectes europeus als que encara els queda camí per recórrer (la unió bancària, per exemple), la veritat és que li arribada de l'euro va suposar un fort cop a les economies familiars.

Recapitulem: un euro equivalia a 166,386 pessetes. Es faria la conversió tal qual? Un producte costaria el mateix en euros i en pessetes? El 'fantasma' tenia nom propi: arrodoniment. I va espantar ... i de quina manera.

Ja al desembre de 2001, una enquesta d'AC Nielsen aventurava el que havia d'arribar. El 79% de les mestresses de casa, és a dir, tres de cada quatre, temia un encariment dels preus a causa de l'arrodoniment. Existia una norma al respecte? Cap. Cada comerç podia fer el que li donés la gana. I ho van fer.

¿Van augmentar els preus de cop i volta? En uns casos, sí. L'exemple més clar va ser el del cafè que el ciutadà del carrer es prenia en l'esmorzar o després de dinar. Va passar de 100 pessetes a 1 euro. És a dir, a 166,386. Una pujada del 66,3%. I les botigues de tot a cent van fer el mateix. Es van transformar en botigues de tot a un euro.

TOTS A UNA AMB L'EURO

Les grans cadenes de supermercats i hipermercats no li van ser a la saga a, diguem-ne, comerç de tota la vida (inclosos els bars).Però ho van fer de manera més discreta. Un dia pujaven les faldilles. Un altre dia les sabates. Un mes més tard els abrics ... Així van ser camuflant la pujada i que ningú clamés als quatre vents per l'arrodoniment.

La 'guàrdia pretoriana' que es va llançar per prevenir tan gran desbandada abastava des eurotiquetas fins regles d'arrodoniment, factures oficials, doble etiquetatge ... El llop no anava a ser tal com es pintava. ¿Es recorden dels García, aquests ninotets de plastilina, amb lloro inclòs? Eren la imatge de la família espanyola. Les campanyes de comunicació oficials intentaven deixar clar que tot anava a ser com abans. Pura fantasia.

Les comissions de la banca també van pujar pel famós arrodoniment. Fins i tot es va arribar a cobrar per canvi de divises

Els comerços no van ser els únics 'beneficiats'. La banca també va treure el seu particular profit. En conjunt es van gastar 1.502,5 milions d'euros (250.000 milions de pessetes per als més vells del lloc) a adaptar-se a la nova moneda. D'on va sortir aquests diners? Va ser un gest generós cap a la societat? ¿Van deixar de donar dividends als seus accionistes?

Més aviat va ser la societat la que els va inflar els seus comptes. No de motu proprio. Les comissions van pujar, entre altres raons, pel famós arrodoniment. Fins i tot hi va haver qui es va atrevir a cobrar una comissió per canvi de divises quan no havia de ser així.També determinades entitats van cobrar per canvies francs francesos, o marcs alemanys, a euros. Estaven en el seu dret. Però la comissió variava d'una a una altra.

TAMBÉ L'ADMINISTRACIÓ PÚBLICA

Administracions públiques, grans superfícies, petits comerços ... tots van inflar els preus. ¿Resultat? L'IPC va pujar un 4% en el primer any de vida de l'euro, només per darrere d'Irlanda i Portugal. Exemples: la crema de mans va pujar de 2 a 2,60 euros (un 30%); el menú de la cafeteria, de 7,81 a 9 euros (un 15%); els llegums, un 18%; el pollastre, un 9,6%; la fruita, un 7,7%; el pa, un 4,4% ... Institucions com Fedea van arribar a afirmar que el pitjor escenari s'havia complert.

Tanta va ser la hipocresia de les administracions públiques (central, autonòmica i local), que clamaven i exhortaven als comerciants i empresaris a que controlessin els preus, que van ser els primers que van llançar la pedra.

L'Estat va pujar els impostos que gravaven l'alcohol i el tabac un 8%, el de la cervesa un 5,5%, les taxes d'Hisenda un 2%, l'IVA del butà i de les autopistes del 7% al 16% ... La Comunitat de Madrid va pujar l'Impost d'Actes Jurídics Documentats de l'0,5% a l'1% (un 100%) per als pisos de més de 40 milions de pessetes, i el transport públic un 7,7%.

Els ajuntaments, per la seva banda, van actualitzar l'IBI. ¿Jugava a la loteria de Nadal? El desè pas de costar 3.000 pessetes a 20 euros, és a dir, 3.327,72 pessetes. Un 11% de pujada! 70 milions d'euros més per a les arques de l'Estat. Les administracions no van ser com la dona del Cèsar. Ni van ser honestes, ni ho van semblar.

I, ja se sap que, a riu regirat, guany de pescadors. Grans magatzems, cafeteries, botigues, cadenes hoteleres, intermediaris ... tots van fer el seu particular agost. Els marges de benefici van arribar a créixer en alguns casos fins al 300%.

Polítics i empresaris van dir per activa i per passiva que no pujarien els preus. Es van equivocar de cap a cap. Eurostat, en una enquesta duta a terme a la UE, deixava clar que els ciutadans de peu, dos de cada tres, tenien clar que no seria així. La percepció del ciutadà de a peu es va fer realitat. El seu moneder li deia que els preus havien pujat més del 4% de l'IPC. Fins el BCE ha reconegut que les xifres oficials no reflectien els augments que s'havien produït.

Els cinquanta euros, que la població va arribar a identificar amb les 10.000 pessetes (encara que en realitat eren 8.319,3 pessetes), s'anaven amb una rapidesa sorprenent. S'estenien més les antigues pessetes que els nous euros. ¿Conseqüència? El sentiment de pobresa es va accentuar en gran part de la població.

Una dada: en el tercer trimestre de 2001, les dades de Comptabilitat Nacional deien que el consum de les llars havia crescut un 2,8%. Un any després, aquest percentatge havia minvat fins a l'1,5%. La meitat dels espanyols confessaven tenir dificultats per arribar a final de mes.

¿Més exemples? Els bitllets d'autobús urbà van pujar un 6,3%, la matrícula de la universitat un 7,2%, la carta certificada un 99%, les autoescoles un 9,1%, el pollastre un 9,6%, els llegums un 18 %, les perruqueries un 5,2% ... i el paper

higiènic, un 14,5%. Tots van treure profit de l'euro. Tots van ser uns aprofitats de l'euro.

comentaris:

Solitud Albéniz Lizarraga
A mi, no em s'oblidés un petit detall en relació al canvi. Recordo que uns dies abans del canvi, havia comprat una llauna de fabada en una gra superfície, em va costar, 125 ptes, al pocs dies després del canvi, va assistir una altra vegada a la mateixa superfície, i la mateixa llauna de fabada costava 1, 25 €. és una cosa que es em quedo gravada.

Luis Cerón
Jajaja, a mi em va passar amb el pa, de 30 pessetes a 30 cèntims